

משרד החינוך
מכון הנרייטה סאלד
המזכירות הפדגוגית
המרכז לבחינות בגרות
הפיקוח על הוראת הפסיכולוגיה

דגם תשובות בפסיכולוגיה, מס' 69271, קיצ תשפ"ה

פרק ראשון

על הנבחנים לענות על ארבעה סעיפים מן השאלות 1–4.

תשובה 1:

ניקוד:	סלייה מודל ההסתגלות הכללית ללחץ	א.
20%X3 (אם רק צינו ולא הציגו – יקבלו 10% לכל שלב) במידה והתלמיד יתבלבל בין השם של השלב והצגתו – להוריד 10 אחוז	<u>שלב האזעקה</u> – בשלב זה מצלצל במוחנו מעין פעמון אזעקה פנימי המאותת על דבר מה מאיים/מלחיץ העומד להתרחש/מתרחשים שינויים פיזיולוגיים/שלב קצר ואינטנסיבי/יכולת התנגדות ללחץ נמוכה. <u>שלב ההתנגדות</u> /התמודדות– בשלב זה פעילות הגוף מתייצבת ויכולת ההתנגדות שלו ללחץ גדלה/האדם מתמודד באופן יעיל עם מצב הלחץ/האדם מסתגל למצב הלחץ ומתמודד איתו. <u>שלב התשישות</u>, אם מצב הלחץ נמשך זמן רב פוחתת ההתנגדות למצב בהדרגה והאדם מגיע לאפסת כוחות.	הצגת <u>שלושת</u> השלבים
40%	<u>שלב האזעקה</u> בתחילת התהליך עומר חש כאבי בטן וקשיי נשימה; זה מבטא את השלב בו מתרחשים שינויים פיזיולוגיים כתוצאה מהלחץ/איום שיוצר התפקיד החדש עבור עומר. או <u>שלב ההתנגדות</u> – לאחר כשבועיים הוא החל להרגיש בטוח יותר בעבודתו והצליח להתמודד עם המטלות שניתנו לו; כלומר עומר מתמודד ביעילות עם מצב הלחץ/מסתגל למצב הלחץ.	דוגמה <u>אחת</u>

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 223–224.
 "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, עמ' 314–315.

ב. **זיכרון פרוצדורלי (ניהולי)** ניקוד:

50%	הסבר <u>זיכרון פרוצדורלי (ניהולי)</u> (חלק מהזיכרון לטווח ארוך) מאחסן ידע על אופן הביצוע של מיומנויות / פעולות (קוגניטיביות, מוטוריות ותפיסתיות). זיכרון של "איך עושים דברים" / ניהול צעדים בסדר וברצף קבוע. / סדר פעולות אוטומטי / דרכי פעולה / זיכרון של תנועות- תנועתי
50%	הדגמה זיכרון זה יכול לסייע לעומר בהסתגלות לעבודתו החדשה בכך שכנראה למד את המיומנויות הנדרשות לשם ביצוע המטלות שניתנו לו בעבודתו, בלימודי הנדסת תוכנה שעבר ועכשיו נותר לו לשלוף את אותם תהליכים, את אותם רצפי פעולות מהזיכרון לטווח הארוך. לקבל כל תשובה רלוונטית שמדגימה את סוג הזיכרון הזה

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 2, עמ' 53–54.
 "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, חלק ב', עמ' 104.

תשובה 2:

א. **התנהגות פרו־חברתית** ניקוד:

50% – הצגת המודל	הסבר באמצעות יישום	התלמיד יוכל להסביר את התנהגות המתנדבים באמצעות: תהליך של קבלת החלטות <u>א</u> באמצעות תיאורית הרווח וההפסד.
50% – יישום המודל במידה והתלמיד ביישום גם הסביר את השיטה לקבלת תשובה מלאה		לפי <u>תיאורית הרווח וההפסד</u> , המתנדבים מרגישים שהרווח שלהם בהתנדבות (תחושת סיפוק, עזרה לחקלאים ועוד) עולה על הפסד הזמן והמאמץ הכרוך בכך, ולכן החליטו להתנדב. לפי <u>מודל קבלת ההחלטות</u> , ישנם חמישה שלבים בהושטת עזרה: 1. האם האדם קשוב לארוע? 2. האם האדם חש שהגשת העזרה באחריות? 3. האדם מחליט מה לעשות. 4. לאדם יש את הכישורים לעזור. 5. מה התוצאות של העזרה? אם התשובה לכל השאלות האלה חיובית - האדם מחליט לעזור, וזה, כנראה, מה שענו המתנדבים; הם הפנו קשב למצוקת החקלאים, חשו שיש להם את האחריות לעזור, החליטו להתנדב ולסייע, יש להם את

	הכישורים לסייע, והתוצאות של ההתנדבות שלהם יהיו חיובית – ולכן החליטו לסייע לחקלאים.	
	לא לקבל אישיות אלטרואיסטית / הגדרה של אלטרואיזם	

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 109–113.
"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 3, עמ' 271–276.

ב.	התנהגות קונפורמית	ניקוד
ציון <u>שני</u> גורמים	גורמים להתנהגות קונפורמית: - הצורך להיות צודק / אינפורמטיבי / חוכמת ההמונים - הצורך להיות אהוד ומקובל / נורמטיבית / פחד מדחייה לא לקבל גורמים המגבירים קונפורמיות	30%X2
הסבר באמצעות גורם <u>אחד</u>	ניתן להסביר את התנהגותה של רקפת או באמצעות הרצון שלה להיות אהודה ומקובלת בקרב חבריה לשכונה/ילדיה/משפחתה <u>או</u> באמצעות הצורך להיות צודקת בהתנהגותה המסייעת למצוקת החקלאים.	40%

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 73–74.
"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 3, עמ' 164.

תשובה 3:

א.	קוגניציה שיטות מחקר	ניקוד:
ציון <u>שלוש</u> שיטות המחקר	- דיווח עצמי מבוקר (אינטרוספקציה)/ רפלקציה / ביקורתיות עצמית / שאלת שאלות עצמית - מדדים התנהגותיים (זמן תגובה ודיוק תגובה)/ עקבות התהליך / תהליך מלווה / תצפית או מחקר על מדדים - פסיכופיזיולוגיה ונוירופסיכולוגיה (דימות מוח) MRI / מחקר טכנולוגי /	15%X3
הסבר השיטה בפתיח	<u>מדדים התנהגותיים – / זמן תגובה:</u> קרים בדקו כמה זמן לוקח לילדים לסיים את ההרכבה בהצלחה - הזמן שלוקח לילדים לקלוט מידע, לעבד אותו ולהגיב בהתאם.	55%

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 2, עמ' 10–12.

"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, חלק ב, עמ' 29–31.

ניקוד:

אריקסון | שלב התפתחות

ב.

20%	יזמה מול אשמה (3-6)	ציון השלב
25%X2	זהו השלב השלישי בתיאוריה של אריקסון / קונפליקט בין תחושת היזמה של הילד לבין אשמה/ הילדים מפעילים יוזמות שונות בגן הילדים / הילדים סקרנים שואלים שאלות בנושאים שונים / על ההורים לעודד את הילד לסקרנות ויזמות / דיכוי היזמות והסקרנות או ענישה יכולה לגרום לילד לרגשי אשמה. / טווח גילאים 3-6 במידה והתלמיד כתב 4-6 לקבל כתשובה נכונה לקבל הקבוצה המשמעותית / אחרים משמעותיים – הורים וצוות הגן.	הציגו <u>שני</u> מאפיינים
30%	ילדים בגילאי 4–5 שמשחקים במשחקי הרכבה / סיום ההרכבה בהצלחה.	הדגמה <u>אחת</u>

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 2, עמ' 223–224.
"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 2, עמ' 60–61.

תשובה 4:

ניקוד:

לחץ

א.

15%X3	לפי מודל הגירויים גורמי לחץ אפשריים במקרה זה הם שינוי / הסתגלות מחדש / קונפליקט, /עומס/ וחוסר שליטה. / חוסר ודאות	ציינו <u>שלושה</u> גורמים ללחץ
55%	יותם נמצא בקונפליקט בין רצונו להגשים את חלומו וללמוד רפואה לבין רצונו להישאר בארץ עם משפחתו. <u>או:</u> שינוי באורח החיים הדורש הסתגלות מחדש: לימודי הרפואה בחו"ל הם שינוי משמעותי בחיים של יותם הדורש הסתגלות מחדש. במידה ולא כתב הסתגלות מחדש בהדגמה להוריד 10 אחוז (!) כל תשובה רלוונטית תתקבל.	הדגמת גורם <u>אחד</u>

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 228–233.
"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, עמ' 321–326.

ב. השפעה חברתית

<u>התייחסות לשיטות</u> ונות השכנוע על פי צ'אלדיני הם: היענות, הדדיות, עקביות, אימות חברתי, חיבה והערצה, מחסור, נדירות קשה להשגה. <u>א:</u> אחת מארבע השיטות הבאות: השפעה בשלבים, רגל בדלת, /דלת בפרצוף/ או כדור נמוך. / זה לא הכל		
ניקוד: 50% – הסבר שיטת השכנוע 50% – יישום	באמצעות <u>אחת</u> מן השיטות: <u>רגל בדלת</u> – בקשה קטנה ולאחר מכן בקשה גדולה יותר שהיא הבקשה האמיתית. יותם יוכל לשכנע את הוריו להסכים ללימודיו של שנה אחת בחו"ל ולאחר מכן - ישכנע אותם ללמוד את כל התואר בחו"ל. <u>דלת בפרצוף</u> – בקשה גדולה ומיד לאחר מכן בקשה קטנה יותר שהיא הבקשה האמיתית. יותם יוכל לנסות לשכנע את הוריו ללמוד במדינה רחוקה כמו ארה"ב, ולאחר שלא יסכימו ישכנע אותם ללמוד במדינה קרובה יותר באירופה. (!) כל תשובה שתבטא יישום של <u>אחת</u> משיטות השכנוע תתקבל. במידה והתלמיד הסביר באמצעות הדוגמא את השיטה לקבל במלא. במידה והתבלבל בין שם השיטה וההדגמה – להוריד 25 אחוז	יישום
	"פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 88–93. "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 3, עמ' 180–181.	מקורות:

פרק שני

על הנבחן לענות על חמש מן השאלות 6–16.

תשובה 5:

א.	התנהגות גלויה וסמויה	ניקוד:
הסבר	הגות גלויה – התנהגות הנראית לעין / התנהגות הניתנת לצפייה ומדידה. הגות סמויה – התנהגות שאינה נראית לעין / התנהגות שלא ניתן לצפות בה בצורה ישירה כמו רגשות, מחשבות.	25%X2
יישום (שני מושגים)	תנהגות גלויה – גיוס למילואים. / דחיית חתונה / בכי בעקבות האכזבה תנהגות סמויה – שירי מאוכזבת. / זה חשוב לעידו מידה והתלמיד מתבלבל ומדגים בהתנהגות גלויה דברים סמויים וההפך לא לתת נקודות	25%X2

מקורות: "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, עמ' 12.

ב.	עמ"ר מבוא	ניקוד:
שני ערכים מן הפתיח	אושר / הגשמה עצמית / אהבת מולדת / פטריוטיות / אינדיבידואליות. / אהבה / משפחה / משפחתיות / נתינה / סובלנות / חברות / אהבה לקבל כל ערך רלוונטי במידה והתלמיד כתב התנהגות ולא שם עצם – להוריד 15 אחוז מכל ערך שנכתב לא נכון	30%X2
לפי איזה ערך הייתם פועלים	אושר: החתונה חשובה ביותר, ולכן אסור לדחות אותה. אהבת מולדת: המדינה במצב מלחמה, ולכן השירות במילואים / הגנה על המדינה הוא החשוב ביותר. (!) כל נימוק רלוונטי יתקבל.	40%

תשובה 6:

ניקוד:

אגברט

50%	המחקר בדק חולים העומדים לעבור ניתוח. החולים חולקו לשתי קבוצות: קבוצה אחת עברה תהליך של התמודדות מטרימה והקבוצה השנייה לא עברה תהליך כזה. נמצא כי החולים בקבוצה שעברה התמודדות מטרימה ביקשו רק מחצית מכמות משככי הכאבים שביקשו בקבוצת הביקורת ועזבו את בית החולים כשלושה ימים מוקדם יותר. במידה והתלמיד כתב רק אחד מהממצאים – ביקש פחות כמות של משככי הכאבים / עזב את בית החולים מוקדם יותר לקבל כתשובה מלאה במידה והתלמיד כתב – התוצאה הנבדקים שעברו התמודדות מטרימה להוריד 20 אחוז	ממצאי המחקר של אגברט
50%	שירי תחוה לחץ רב יותר משמואל כיוון שהיא לא עברה תהליך של התמודדות מטרימה לפני המעבר. שמואל עבר תהליך של התמודדות מטרימה: חקר על השכונה, מוסדות החינוך והכיר את השכנים, ואילו שיר לא בדקה דבר – כלומר, לא עברה התמודדות מטרימה למעבר. לתת 40 אחוז אם התלמיד כתב – שמואל אסף מידע לקבל גם את מודל האינטרקציה שתי הערכות – האם המצב מאיים והאם יכול להתמודד – יכול להתמודד כיון שיש נסיון או ידע. יש לקשר זאת לאגברט במידה ולא להוריד 20 אחוז	יישום

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 241.
 "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 2, עמ' 288.

תשובה 7:

ניקוד:

פרויד

30%	יונתן נמצא לפי פרויד בשלב הפאלי. / אדיפלי במידה והתלמיד כותב שלב חביון לא לתת נקודות אלא אם התלמיד מסביר במפורש שהילד עבר את השלב הפאלי כיון שפתר את תסביך אדיפוס והוא עכשיו מזדהה עם האב. ואז לתת 80 אחוז על כל השאלה	ציון השלב
35%	השלב השלישי בהתפתחות לפי פרויד / האזור הארוגני אברי המין / עיקרון מנחה עיקרון המוסר / הילד נהנה לגעת באברי המין / התעניינות בנושא מין ולידה / מתרחש בו תסביך אדיפוס או תסביך אלקטרה / פחד סירוס / פתרון תקין – הזדהות עם הורה מאותו המין. / סופר אגו מתפתח / מנגנון הגנה היפוך תגובה / טווח גילאים 3-6 לקבל גם טווח גילאים 4-6	הצגת שני מאפייני השלב
35%	יונתן מבלה הרבה עם אביו, מבשל איתו ורוכב איתו על אופניים – (זהו פתרון תקין) / הזדהות עם הורה מאותו המין.	הדגמה של מאפיין אחד

של השלב	א: תסביך אדיפוס: יונתן טען שהוא רוצה להתחתן עם אימו ולא הרשה לאביו לחבק אותה. או יש כאן היפוך תגובה משנאה / פחד לאב להערצה לאב או הוא בגיל 5 במידה והתלמיד אמר שיש כאן תסביך אלקטרה – להוריד 15 אחוז.
---------	---

מקורות: "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 2, עמ' 40–41.

תשובה 8: כלי מחקר בפסיכולוגיה

קריטריונים	שאלון דיווח עצמי	ראיון	ניסוי מעבדה	תצפית
מהות הנתונים שנאספים	תשובות לשאלות החוקר	מה שהנחקר מספר	השפעת משתנה אחד על משתנה אחר	מה שהחוקר רואה בעיניו
מידת מעורבות	נמוכה – הנבדקים משיבים עצמאית.	גבוהה – החוקר מנהל את הראיון.	גבוהה – החוקר מתפעל משתנים.	משתנה – החוקר צופה ולעיתים משתתף.
יכולת שליטה בתנאי המחקר	נמוכה – קשה לשלוט בגורמים חיצוניים.	בינונית – תלוי במבנה הריאיון.	גבוהה – תנאים מבוקרים מעבדה.	נמוכה – קשה לשלוט בסביבה הטבעית.
סיכון להטיית תשובות	גבוה – תשובות עשויות להיות מוטות חברתית או לפי רצון הנבדק.	גבוה – הנבדק עשוי להיות מושפע מהחוקר.	נמוך – אם המשתתפים לא יודעים את מטרת הניסוי.	נמוך – במקרים של תצפית סמויה.
רמת תוקף אקולוגי	נמוך – לא תמיד משקף מצבים מהחיים.	בינוני – משקף יותר את עולמו של הנחקר.	נמוך – התנאים מלאכותיים.	גבוה – מתרחש בסביבה טבעית.
קלות ביצוע ואיסוף נתונים	גבוהה – אפשר לאסוף מספר רב של תשובות בזמן קצר.	נמוכה – דורש זמן ומאמץ לכל ראיון.	בינונית – דורש תכנון והקצאת משאבים.	נמוכה – תצפיות דורשות זמן רב בשטח.

גמישות במהלך המחקר	נמוכה – השאלון מוכתב מראש.	גבוהה – אפשר להתאים תוך כדי השיחה.	נמוכה – התהליך מוכתב מראש.	גבוהה – אפשר להתאים את התצפית מתרחש.
האם ההליך / השאלות מוכן מראש	כן	לפעמים	ההליך מוכן מראש	לפעמים
אופן ביצוע	עונים בכתב	שיחה	הליך מחקרי	צופים באדם / קבוצה

במידה וכתב חסרון כקריטריון – לא לקבל.

לא לקבל השוואה בין ראיון מובנה ולא מובנה אם השווה בין ראיון מובנה / לא מובנה ושאר הכלים ועשה השוואה נכונה לקבל

ניקוד: כל קריטריון – 10%, כל שורת השוואה – 40%.

מקורות:

"פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 2, עמ' 182.

"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 2, עמ' 26.

תשובה 9:

מרכיבי העמדה		ניקוד:
הצגת שלוש מרכיבי עמדה	קוגניטיבי – מה האדם חושב על הנושא. / דעתי רגשי – מה האדם מרגיש כלפי הנושא. / אוהב או שונא או כל רגש התנהגותי – מהי נטייתו לעשות בנוגע לנושא. במידה ולא כתב נטייה אלא רק מה עשה – להוריד חמישה אחוזים	20%X3 אם יש רק ציון של המרכיבים – יקבל 5% לכל מרכיב
הדגמת שני מרכיבים	קוגניטיבי – טוענים שלתרופות יש תופעות לוואי. התנהגותי – נוטים/ מעדיפים / לסרב לתת לילדיהם תרופות אלה. רגשי - הורים לא אוהבים במידה והתלמיד בהתנהגותי לא הדגים נטייה / מוכנות להוריד 5 אחוז	20%X2

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 45.

"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, עמ' 158.

תשובה 10:

עקומת המיקום הסדרתי	ניקוד:
---------------------	--------

הסבר	עקומת המיקום הסדרתי – נבדקים זוכרים טוב יותר פריטים הנמצאים בקצוות הסדרה – בתחילתה כלומר אפקט הראשונות או בסופה כלומר אפקט האחרונות. (חובה להזכיר את המושגים אפקט הראשונות/אחרונות) במידה ולא כתב אפקט הראשונות והאחרונות להוריד על כל מושג 20 אחוז. להוריד לכל מושג רק 10 אחוז – סך הכל 20 אחוזים או זוכרים פרטים ראשונים כיון ששוננו ונכנסים לזיכרון לטווח ארוך או פריטים אחרונים כיון שנכנסים לזיכרון לטווח הקצר לקבל כתשובה מלאה גם אם לא כתב אפקט הראשונות או אחרונות	50%
הדגמה	מומחה אחד טען שעדיף שעדן תשיר אחרונה כדי שהצופים יזכרו טוב יותר לפי אפקט האחרונות. מומחה אחר טען שעדיף שתשיר ראשונה כדי שהצופים יזכרו טוב יותר לפי אפקט הראשונות. שניהם צודקים.	50%
<u>מקורות:</u> "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 2 עמ' 46. "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, עמ' 111.		

תשובה 11:

ציון שלושה מן הגורמים	• עמימות המצב • היעדר תחושת אחריות לתוצאות • מעבר הדרגתי מהוראות שאינן מזיקות להוראות מזיקות • הצדקה אידיאולוגית לקבל כל ניסוח אחר שקשור • סמלי סטטוס – כמו מדים • נוכחות בעל סמכות	ניקוד: 10%X3
דוגמה אחת	• עמימות: מצב בטחוני מתוח מייצר אי ודאות ועמימות בקרב החיילים, ולכן הם ייטו לציית לפקודה. • הצדקה אידיאולוגית: החיילים חשים מחויבות לתפקיד הצבאי בגלל המצב הביטחוני, ולכן ייטו לציית לפקודה. • המפקד במדים עם דרגות קצונה • המפקד מעצם תפקידו יש לו סמכות (!) אפשר לקבל גם את האפשרויות האחרות אם יוסברו כהלכה.	70%
מקורות:	"פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 83. "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 3, עמ' 211.	

תשובה 12:

ניקוד:

קבוצה מינימלית / קונפליקט בני קבוצות

50%	קבוצה מינימלית – השתייכות לקבוצה בתנאים מינימליים / מקריים סתמיים/ אקראי תגרום לאדם לתמוך בקבוצה זו על פני קבוצות מתחרות או. הזהות החברתית המגדירה את האדם באמצעות הקבוצה, יוצרת העדפה כלפיה.	הסבר מושג
50%	התנהגות התלמידים מוסברת באמצעות עקרונות הקבוצה המינימלית – למרות שהחלוקה הייתה חסרת משמעות, התלמידים בחרו לעודד את חברי הקבוצה (המינימלית) שלהם.	הדגמה

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 127.
"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 3, עמ' 253.

תשובה 13:

ניקוד:

אישיות אלטרואיסטית

35%X2 במידה ורק ציין ולא הציג לתת רק 10 אחוז	<u>אמפתיה</u> – תכונה הכוללת תגובות רגשיות וקוגניטיביות למצבו הרגשי של הזולת- חמלה, סימפטיה ואכפתיות. /היכולת לחוש אמפתיה נוצרת כאשר אדם מדמיין כיצד הזולת תופס אירוע מסוים ומרגיש בו. / לשים את עצמך במקום האדם הזקוק לעזרה <u>מוסריות גבוהה</u> – התנהגות המוכתבת על ידי המצפון האישי, מחויבות לעקרונות של צדק אוניברסליים. <u>מיקום שליטה הפנימי</u> – אנשים בעלי מיקום שליטה פנימי נוטים יותר להתנהגות פרו חברתית מאנשים בעלי מיקום שליטה חיצוני משום שהם סומכים יותר על עצמם מאשר על אחרים, גורל או מזל. <u>צורך באישור חברתי</u> / יכולות חברתיות – התנהגות פרו חברתית מעוררת בדרך כלל תגובות של קבלה ואהדה ולכן אנשים בעלי צורך גבוה באישור חברתי מפגינים התנהגות פרו חברתית רבה יותר.	הצגת שני מאפיינים
---	---	----------------------

	<u>מצב רוח</u> – מצבי רוח קיצוניים מגבירים את הנטייה לעזור לזולת: כשאדם נמצא במצב רוח טוב הוא תופס את האחרים כטובים יותר ולכן ראויים לעזרה. כשאדם במצב רוח רע, הוא מחפש דרכים לשפר את מצב רוחו – עזרה היא דרך כזו. <u>דמיון בין מושיט העזרה לבין הנעזר</u> – אנשים נוטים לעזור לאחרים הדומים להם, הם מרגישים כלפיהם שייכות. מיד שהסביר מהו אלטרואיזם – לא לקבל כתשובה.	
30%	<u>אמפתיה</u> – המתנדבים חשים אמפטיה כלפי ניצולי השואה – חמלה ואכפתיות. הם מדמיין את עצמם באותו מצב, נכנסים לנעליהם. <u>מוסריות גבוהה</u> – מאפיינת את אותם מתנדבים. מצפונם מחייב אותם להתנהג כך. <u>מיקום שליטה פנימי</u> – אותם מתנדבים מאמינים ביכולתם לשנות את המצב החברתי באמצעות עזרה לאותם קשישים. <u>צורך באישור חברתי</u> – לאותם מתנדבים יש צורך לקבל הערכה ואהדה מהסביבה שלהם על עזרתם לקשישים. <u>דמיון בין מושיט העזרה לבין הנעזר</u> – המתנדבים מרגישים שייכות כלפי אותם קשישים כיון שמזכירים להם את סבא וסבתא שלהם. ידה בהדגמה גם הסביר את המושג לקבל כתשובה מלאה	הדגמת אחד מן המאפיינים

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 1, עמ' 105.
"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 1, עמ' 234–236.

תשובה 14:

ניקוד:

אריקסון | אינטימיות מול בדידות

20%	משתתפת אור נמצאת בשלב אינטימיות מול בדידות (גיל 20–30) או אור נמצאת בשלב הפוריות מול הקפאון.	ציון שלב
50%	הקונפליקט בשלב זה בין יצירת זוגיות אינטימית לבין קושי ביצירת אינטימיות ובדידות. (יצירת הזוגיות תלויה ברכישת אמון בשלב הראשון ובגיבוש הזהות בשלב הקודם והיא תנאי לשלב הבא – פוריות מול קיפאון).	הסבר

	במידה והתלמיד כתב על פוריות מול קפאון לקבל – הקונפליקט בין קפאון ופוריות. פוריות במשפחה (זוגיות), קריירה ותרומה לקהילה	
30%	משתתפת אור מעוניינת בזוגיות, אך מתקשה להאמין שתמצא בן זוג מתאים מכיוון שהיא מעדיפה להתמקד בקריירה. לכן היא חשה בדידות וקושי ביצירת אינטימיות. זהו חוסר פתרון של הקונפליקט בשלב זה. או אור נמצאת בשלב הפוריות כיון שפורייה בקריירה שלה	הדגמה

מקורות: "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 2, עמ' 69–70.

תשובה 15:

פרויד | פיקסציה

ניקוד:

40% 30 אחוז על תקיעות או שלא עבר טוב את השלב 10 אחוז על תת סיפוק או סיפוק יתר	פיקסציה (קיבעון) - מצב שבו האדם נשאר "תקוע" בשלב מסוים / לא עבר בהצלחה או טוב את השלב / לא צלח את השלב וגם עקב תת סיפוק או סיפוק יתר (אי פתרון הולם של המשבר המאפיין אותו.) התנהגותו של האדם תואמת במידה רבה את הקווים המאפיינים את השלב שבו התרחשה הפיקסציה.)	הסבר מושג
60%	דניאל הוא טיפוס אנאלי, / כלומר עבר פיקסציה בשלב האנאלי –/ אדם התקוע בשלב האנאלי ומתנהג בהתאם למאפייניו: דניאל בולט בנטייתו לסדר וניקיון, / עקשנות, / קפדנות, / דייקנות, / (המבטאים עצירה פסיכולוגית המקבילה לעצירה של הצואה שהרי האזור הארוגני בשלב הוא פי הטבעת). במידה והתלמיד ציין כי לא עבר את השלב היטב בגלל תת סיפוק או סיפוק יתר בהדגמה – לא להוריד את ה 10 האחוזים על הסבר המושג.	יישום
	"פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 2, עמ' 219. "מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 2, עמ' 53, 55.	מקורות:

תשובה 16:

לורנץ | תקופה קריטית

ניקוד:

35%	<u>תקופה קריטית</u> – תקופה שבה התנהגות מסוימת אמורה להילמד ואם היא לא התרחשה בתקופה זו, היא לא תתרחש לעולם.	הסבר מושג
30%	[לורנץ בדק את הקשר בין בשילה ולמידה. הוא מצא שאפרוחי אווזים שגידל בביתו התייחסו אליו כאל אמא אווזה, הם הוחתמו על ידו כיוון שהוא היה היצור החי הראשון שפגשו עם בקיעתם מהביצים]. <u>ההחתמה (ההטבעה)</u> מאפשרת לאווזים לעקוב אחרי ההורה / החוקר וללמוד ממנו את הדברים החשובים להישרדותם. במידה ולא כתב החתמה / הטבעה להוריד 10 אחוז.	מסקנות המחקר של לורנץ
35%	לורנץ מצא שההחתמה (ההטבעה) מתרחשת רק בפרק זמן קצר לאחר שהאפרוחים בקעו מהביצים. לאחר תקופה זו לא מתרחשת יותר ההחתמה. פרק הזמן הזה הוא <u>תקופה קריטית</u> שרק בה אפשרית ההתנהגות המולדת הזו. אם לא כתב החתמה / הטבעה לא להוריד ניקוד.	הדגמת המושג באמצעות המחקר

מקורות: "פסיכולוגיה זה כל הסיפור", כרך 2, עמ' 178–179.
"מפגשים עם הפסיכולוגיה", כרך 2, עמ' 22–23.